

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งสร้างผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาเศรษฐกิจความเจริญก้าวหน้าและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีนานาชาติ ทั้งนี้การจัดการด้านอาชีวศึกษา สถานศึกษาต้องผลิตพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพอย่างหลากหลาย ผู้เรียนมีสมรรถนะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระ และตอบสนองความต้องการกำลังคน ของสถานประกอบการได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553:10-11) ในส่วนของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2551 มุ่งหวังให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานมีเอกภาพ และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย สามารถแข่งขันกับนานาประเทศทั้งปัจจุบันและในอนาคต ประเทศไทยในปัจจุบันมีความต้องการกำลังคนที่ จบการศึกษาทางด้านสายอาชีพเป็นจำนวนมาก โดยประเทศจะพัฒนาไปได้จะต้องมีผลิตภัณท์ที่มีคุณภาพ ผลิตภัณท์ที่มีคุณภาพต้องมาจากกำลังคนที่มีคุณภาพ และกำลังคนที่มีคุณภาพก็มาจากการจัดอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2554: 5) ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12 (พ.ศ. 2560-2564) และนโยบาย Thailand 4.0 ซึ่งต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Value Based Economy)ที่จะทำให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพ การที่ประเทศจะก้าวไปสู่เป้าหมายนี้ได้จะต้องมีกำลังคนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน (สภาการศึกษา, 2558: 115-116)

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ยังประสบปัญหาเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนและ ผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้นการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีศักยภาพที่จะตอบโจทย์ปัญหาของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น และการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การทำงาน การเรียนรู้และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ช่วยให้ครูสามารถพัฒนานักเรียน นักศึกษาที่มีความพร้อมที่แตกต่างกันให้ได้รับการพัฒนาเป็นลำดับขั้น รวมทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลก

ในศตวรรษที่ 21(สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระเบียบ : 2563,2) “ฐานสมรรถนะ” เป็นคำสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานทั้งระยะสั้น และระยะยาว ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย กล่าวคือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียน ในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตเป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2563,42) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ครู ในฐานะผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกัน ครูเองก็เป็นผู้มีความสำคัญในบทบาทที่แตกต่างกันแต่มีเป้าหมายเดียวกันคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยี และการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นพัฒนาผู้เรียนให้ทันกับยุคสมัย ทันทับปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ด้วยการใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับการพัฒนามาจากห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยมีครู ทำหน้าที่ตามบทบาทต่าง ๆ อย่างเต็มเปี่ยมด้วยประสิทธิภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ : 2561,1) การที่จะยกระดับการศึกษาได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูก่อนซึ่งเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน อบรมนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีสมรรถนะวิชาชีพตามสาขาที่เรียนเป็นไปตามหลักสูตรกำหนด ดังนั้นการวางเป้าหมายพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้มีความรู้และปฏิบัติได้จริง จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเร่งดำเนินการ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน จึงได้ออกแบบและจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหานขึ้น หลังจากการดำเนินงานโครงการในครั้งนี้เสร็จสิ้นลง ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาทางวิชาการของสถานศึกษาคืบคลานไปด้วยและเมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจแล้ว ก็จะส่งผลไปถึงผู้เรียนให้ได้รับความรู้ตามสมรรถนะรายวิชา ตามสาขาวิชา และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดในแต่ละระดับ และนำเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพหนองหานมีผลเป็นอย่างไร
2. ความพึงพอใจ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครู ที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณภาพครู ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหานมีผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของ ผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครู ที่มีต่อโครงการพัฒนา คุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น สมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน จำนวน 75 คน
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.2.1 แบบประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะ ของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการศึกษาจากประชากร ซึ่งเป็นครู วิทยาลัยการอาชีพ หนองหาน จำนวน 75 คน
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D.)
2. การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครู ที่มีต่อโครงการ พัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน
 - 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน จำนวน 75 คน
 - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการศึกษาจากประชากร ได้แก่ครูวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน จำนวน 75 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D.)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง การประเมินตามแบบประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน ประจำปีการศึกษา 2563

2. ครู หมายถึง ครูวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 75 คน

3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปที่ใช้ทักษะ (skill) การทำได้ของนักเรียนนักศึกษาในแต่ละรายวิชา แต่ละสาขาวิชา และแต่ละหลักสูตร

4. ความพึงพอใจ หมายถึง การประเมินตามแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพหนองหาน ประจำปีการศึกษา 2563

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาทางวิชาการ วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่พึงประสงค์เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ประเทศชาติ และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์และพัฒนาในการจัดการศึกษาในปีต่อไปได้

3. วิทยาลัยต่างๆในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถนำวิธีการและรูปแบบการพัฒนาคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนไปปรับปรุงและพัฒนาใช้ในสถานศึกษาได้